

(56) הרב והמקובל ר' שמואל אוסטרר — נכדו של ר' משה אוסטרר — בעמ"ח ספר "כתב יושר" ו"תורת אדם". על ספרו הראשון נאמר ש"הוא מעט הכמות ורב האיכות". נפטר בכ"ז בטבת תקפ"ט. לשם התבודדות וכדי להימנע מפגישה עם החוץ — בנה בביתו בית מדרש ובית מרחץ, עם מקוה משלו, שהיה אחר כך ידוע בשם ר' שמואלכנס' בעדעל. הוא היה אישיות נערצה והרבו לספר עליו ספורים ואגדות.

(57) הרב ר' יוסף יוזפא הלוי בעמ"ח "ספר יד יוסף", גר שנים רבות בברודי שנחשבה בעיניו כמעט כעיר מולדתו. הוא נבחר בשנת תקע"ה (1815) לאב"ד ור"מ ביוזפוב בפולין. ואחרי שנים אחדות לראב"ד ומו"ץ בזולקייב.

(58) הרב ר' צבי הירש הלר, ידוע גם בשם ר' הירש חריף, נולד בזאמושץ לאביו הרב ר' אריה ליבוש הלר אבד"ק זאמושץ — היה רב בברייג (שלזיה), ובשנת 1817 נתקבל לריש מתיבתא בברודי. כאן חלקו לו כבוד רב והיה לו מספר גדול של תלמידים, שבאו ללמוד מפיהו. אולם "מחמת קנאה שקנאו בו גדולי ורומי עיר בראדי העלילו עליו בבית המשפט ובאה פקודה לגרש אותו מעיר בראדי"¹³². הוא הואשם כי מלמד את תלמידיו ספרים אסורים ועל יסוד זה גורש מברודי. כל אותו ענין נתעורר לרגל ההכנות להקמת בית ספר ריאלי שאדוקי העיר התנגדו ליסודו התנגדות מוחלטת¹³³. מברודי הוא הוזמן לכהן כרב באונייהד בהונגריה ואח"כ לאונגבאר, ומשם עלה על כסא הרבנות באלט-אופן. ושם נפטר בכ"ה בתשרי תקצ"ה (1834). ר' צ"ה הלר חיבר ספר "חבת הקדש" (זולקייב 1844) ו"תפוחי-זהב" (אונגבאר 1865).

*

אישים שמסרו את חייהם על קדוש השם — אינם נעדרים אף הם בתולדות קהילת ברודי. בפנקס דבית העלמין הישן נמצאה רשימה קצרה על קדוש, אשר באדר שני תס"א (1701) "ניקדש ונדן במיתת תליה ושמו מאיר". אין בידנו כל ידיעות על ר' מאיר זה וסיבת תליתו. אולם אין הוא הקדוש היחיד. מספרם של קדושים שנענו וקדשו חייהם בימי תעלולי הקוזאקים והטאטארים גדל, כנראה, עד כדי כך, שבבית העלמין הישן נקבעה בחלקו הדרום-מערבי פינה מיוחדת בשביל הקדושים, ולכן אין תימה, כי בפנקס של בית העלמין מצויה הרבה ההערה: "ושוכב אצל שאר קדושים"¹³⁴.

אחד הראשונים, שנקבר בחלק זה, היה ר' מרדכי געציע, שנפטר בפסח תצ"ב. מיתר הקדושים הראשונים הנודעים, שנקברו בפנה זו, היה ר' דוד הרוכל מן המבצר, שמת מות קדושים בי"ד בשבט תצ"ה, "בשעת חירום, דהיינו שכבשו את המבצר חיל מוסקוויטר"¹³⁵, שצרו על ברודי בשנות 1734/35.

לכלל הקדושים שייך גם המקובל ר' שמואל בן אברהם, חתנו של ר' יוקיל מניס, שהיה למדן חריף ובקי בכל הספרות התלמודית. עליו היו מסופרות בפי העם אחרות רבות. הוא הסתגף בתעניות והיה תמיד מוכתר בתפילין. הוא נפטר בכ"א בתמוז תצ"ו¹³⁶ (1736).

¹³² פנחס זעליג הכהן שווארץ: שם הגדולים מארץ הגר, פאקש תרע"ד, כרך II ע' 63.

¹³³ Dr. J. M. Jost: Neuere Gesichte der Juden, Berlin 1846. III Abt. p. 81.

¹³⁴ Dr. N. M. Gelber: Aus dem Pinax p. 124.

¹³⁵ ראה בהערה הקודמת.

¹³⁶ הנוסח על מצבתו הוא אופייני מאד: נ' ב' ש' ק' כ"א תמוז ש' / תצ"ו צדיק תמים מושל(ם) / במדות יושב בתענית / קדושה וטהרה בתמידות / לו יד בנגלה ובנסתר / תמיד בתפילין מוכתר / החסיד מפורסם מו' / שמואל במו"ה אברהם / סגל ו"ל / תנצב"ה.